

Emne nr. 8.

Nord-Trøndelag Fylke.

Beit og Brom.

Overhalla herred.

Oppskr. av Joh.s Fuglår,
adr. Overhalla.

Oppteignet etter egen "röynsle" og delvis innhentede opplysninger.

Beit er björkeris som bruktes til kröterför. Trærne hugdes ned på voksestedet og kvistene avhugdes og kjörtes hjem. Ute på gårdstunet kappedes med öks, kniv eller sigd de ytterste fine topper av kvistene. Gas kyrne ved å legges opp i båsen eller krubba. (anvendtes helst i förknappe år serlig utover vårparten. Tildels kjörtes hele træet hjem med kvistene på. Selve stammen av træet benyttedes til brenndel, kvistene derimot ikke. De blev om våren enten oppbrenndt ute eller bortkjört - til elvemeler o. l steder, hvor det ikke var i veien).

Både de hele kvister og det avhugne ris kaldtes i denne forbindelse for beit såvel i fortid, nutid og framtid.

Brom er de ytterste topper av rognkvist med knoppen på og som var for tynne til å skaves. De brötes av med hendene under kapping av skav eller etter at det fine skavet var innbåret til skaving. (Se under emne 7, Skav, hvor brom etter sprokbruken her i bygden rettelig henhörrer).

Kvister av björk er ikke brom, men beit. Beit eller brom av andre treslag end henholdsvis björk og rogn har ikke vært brukt.

Bruken av beit er helt opphört.

Besvarelser:

1.

Beit nyttes ikke lenger derimot brom i de tilfeller der benyttet skav (se emne 7). Beit var den almindelige betegnelse. Ris kunde tildels bli benyttet, men uttrykket ris benyttet helst i andre forbindelser.

Svig er ukjendt.

2.

Å hente beit het å hente eller kjöre hjem beit og ikke noe annet.

Når beit kjørtes hjem med hest benyttedes en alminde-
lig langslede eller stöttinger. Noen serskilt beitslede
har her ikke vært.

3.

Beit bruktes helst om våren og var vel nærmest surugat
for annet fôr i høyknappe år - i "fôrknipa".

4.

Trærne - bjørk - feldtes og avkøstet med en almin-
delig öks. (Snidel, snel, snöl o. a. er ukjendt).

5. Beiftöret benyttet kun til
kyrne. Det "servertes" som fine kvister, altså ikke fin-
hakket, og oftest sammen med höy.

6.

Å slippe krötera ut og bort i beit- (ris)haugen bruk-
tes ikke.

7.

Det er ukjendt at beit skulde hentes langfredag på
"fastende hjerte" o. l, som grunner seg på overtro.

--o--

Noe som står i nær forbindelse med beit er at tidlige-
re forekom benyttelsen av granbar til sauene. De hjemtat-
te kvister hengtes opp på saubingen.

Jeg tror knapt dette regnedes som fôr. Det var nærmest
en appetitvekker.

Dette bar måtte være mørkt av kulör og "kubbi", d.v.s.
barnålene måtte være korte og lubne. Lysere bar med lan-
ge barnåler tok ikke sauene. -

Overhalla 7.1.1948,

Joh. Euglär

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING
adr. NORSK FOLKEMUSEUM
BYØDØY.